

KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse

2025/1148-3

Deres referanse

25/2210-

Dato

19.08.2025

Høringssvar – forslag om etablering av et meklingstilbud for diskrimineringsaker mm

EOS-utvalget viser til Kultur- og likestillingsdepartementets høringsbrev 20. juni 2025 om forslag om etablering av et meklingstilbud for diskrimineringsaker mm. Departementets høringsnotat inneholder flere forslag til endringer i diskrimineringsombudsloven, herunder å gi Diskrimineringsnemnda myndighet til å henlegge saker som etter sin karakter ikke egner seg for behandling i nemnda.

Departementet foreslår her endringer i diskrimineringsombudsloven § 10:

«I tredje ledd nytt andre punktum er det tatt inn en hjemmel for å henlegge i tilfeller der saken reiser bevissspørsmål som vanskelig kan klarlegges under saksbehandlingen, eller som av andre grunner ikke er egnet til behandling i nemnda. Saker som i liten grad egner seg for nemndsbehandling, kan etter departementets oppfatning særlig være saker som ikke lar seg forsvarlig opplyse for nemnda innenfor de rammer nemnda virker under.»

EOS-utvalget har enkelte merknader til ovennevnte forslag.

Utvalget vil innledningsvis minne om brev herfra til Arbeids- og inkluderingsdepartementet 11. juni 2024¹, med kopi til Kultur- og likestillingsdepartementet.² I brevet problematiserte utvalget Diskrimineringsnemndas behandling av saker om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, der grunnlags-/bevismaterialet i saken er sikkerhetsgradert med hjemmel i lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven).

Bakgrunnen var en henvendelse til EOS-utvalget fra en person som hevdet seg utsatt for ulovlig gjengjeldelse etter varsling, i strid med arbeidsmiljøloven § 2 A-4. Diskrimineringsnemnda henla vedkommende sin sak «fordi den etter bevisets stilling ikke lar seg opplyse tilstrekkelig», jf. diskrimineringsombudsloven § 10 tredje ledd. Som begrunnelse viste

¹ Vår referanse 2024/29.

² I brev fra AID til KUD 19. august 2024, med AIDs ref: 24/2378-, ble EOS-utvalgets henvendelse oversendt til KUD «for vurdering av eventuell oppfølging».

nemnda til at en vesentlig andel av dokumentene som gjaldt sentrale bevis og utredninger i saken var sikkerhetsgradert med hjemmel i sikkerhetsloven, og at:

«Behandling av dokumenter som er gradert på dette sikkerhetsnivået krever at saksbehandleren er sikkerhetsklarert. Ingen av saksbehandlerne i Diskrimineringsnemnda har slik klarering.»

Utvalget viste til at Diskrimineringsnemndas virksomhet omfatter saker om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, jf. diskrimineringsombudsloven § 1 fjerde ledd. Utvalget bemerket at dersom Diskrimineringsnemnda skal behandle saker om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, men *i praksis* er avskåret fra å behandle sakene på grunnlag av manglende sikkerhetsklarering for å behandle sikkerhetsgradert informasjon, kan det problematiseres om Diskrimineringsnemndas samfunnsoppdrag kan fylles fullt ut. Utvalget bemerket at slike saker potensielt sett vil kunne gjelde et stort antall tilsatte i forvaltningen.

Utvalget bemerket videre at dersom Diskrimineringsnemnda *ikke* skal behandle saker om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, der grunnlags-/bevismaterialet i sakene er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, er spørsmålet hvilket annet organ som har kompetanse til å behandle slike saker.

Tematikken ble omhandlet i EOS-utvalgets årsmelding for 2024³ punkt. 4.13 s. 22.

I høringsnotatet foreslår departementet at Diskrimineringsnemnda kan henlegge en sak dersom saken reiser bevissspørsmål som vanskelig kan klarlegges under saksbehandlingen, eller som av andre grunner ikke er egnet til behandling i nemnda. Departementet antar for eksempel at saker som forutsetter en bevisførsel langt utover det som er mulig innenfor nemndas rammer vil kunne være aktuelle for henleggelse på dette grunnlag. Departementet påpeker likevel at Diskrimineringsnemnda *må* foreta en konkret vurdering av den aktuelle sak, og at det vil ikke være anledning til å avvise visse sakstyper innenfor nemndas mandat, dvs. å kategorisk henlegge visse typer saker.

Utvalget bemerker at selv om grunnlags-/bevismaterialet i en sak om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, er sikkerhetsgradert med hjemmel i sikkerhetsloven, er ikke dette nødvendigvis ensbetydende med at bevisførselen, eller saken som sådan, er komplisert eller omfattende. Dersom slike saker om gjengjeldelse etter varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4, kategorisk henlegges, med henvisning til at sakene «etter bevisets stilling ikke lar seg opplyse tilstrekkelig» fordi nemndas personell ikke innehar sikkerhetsklarering, vil dette være problematisk så lenge slike saker omfattes av nemndas mandat.

Vennlig hilsen

Grete Faremo

utvalgsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

³ Dokument 7 (2024-2025): <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Dokumentserien/2024-2025/dok7-202425/>